HET TEGENGAAN VAN KLIMAATVERANDERING

Deze infopagina gaat over de ontwikkeling van het klimaatbeleid van de EU en de maatregelen die zijn genomen om de uitstoot van broeikasgassen aan te pakken. In navolging van internationale verdragen, zoals het Protocol van Kyoto en de Overeenkomst van Parijs, heeft de EU een brede reeks klimaatmaatregelen genomen, waaronder het emissiehandelssysteem van de EU en de Europese Green Deal. De infopagina bevat een overzicht van de maatregelen die zijn genomen om de EU-doelstelling te halen om de netto-uitstoot van broeikasgassen in uiterlijk 2030 met ten minste 55 % te verminderen en in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken.

RECHTSGROND

Het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU): Artikel 191 maakt de bestrijding van de klimaatverandering tot een expliciete doelstelling van het milieubeleid van de EU.

ACHTERGROND EN INTERNATIONALE CONTEXT

Menselijke activiteiten zoals verbranding van fossiele brandstoffen, ontbossing en landbouw zorgen voor de uitstoot van broeikasgassen (koolstofdioxide (CO_2), methaan (CH_4), distikstofoxide (N_2O) en fluorkoolwaterstoffen). Deze broeikasgassen houden de warmte die het aardoppervlak uitstraalt vast. Hierdoor warmt de aarde op. Volgens het zesde syntheseverslag van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC) over klimaatverandering zal de gemiddelde stijging van de mondiale temperatuur voor het einde van deze eeuw 1,4 tot 4,4°C bedragen.

De opwarming van de aarde heeft al geleid en zal naar verwachting in de toekomst leiden tot meer extreme weergebeurtenissen (zoals overstromingen en droogte), smeltende ijskappen, verarming van de biodiversiteit, plantenziekten en plagen, tekorten aan voedsel en zoet water, woestijnvorming en ontheemding van mensen als gevolg van rampen. Het risico op onomkeerbare, catastrofale veranderingen zou sterk kunnen toenemen als de opwarming van de aarde met meer dan 2 °C, of zelfs 1,5 °C boven het pre-industriële niveau uitstijgt.

Om "gevaarlijke antropogene verstoring van het klimaatsysteem te voorkomen", werd in 1992 het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC) aangenomen. Het was, samen met het Verdrag inzake biologische diversiteit en het VN-Verdrag ter bestrijding van woestijnvorming, een van de drie baanbrekende verdragen van de historische "Earth Summit" die in 1992 in Rio de Janeiro, Brazilië, werd gehouden. Het UNFCCC vormde de basis voor verdere internationale klimaatmaatregelen, zoals het Protocol van Kyoto — het eerste internationale verdrag waarin wettelijk bindende doelstellingen voor het terugdringen van broeikasgasemissies werden vastgelegd. Het protocol werd in 1997 aangenomen en is door 192 partijen geratificeerd. De partijen bij het protocol hebben zich ertoe verbonden hun uitstoot van broeikasgassen terug te dringen overeenkomstig

afgesproken individuele doelstellingen en volgens het beginsel van "gezamenlijke, doch verschillende, verantwoordelijkheden en onderscheiden mogelijkheden".

De eerste universele juridisch bindende overeenkomst ter bestrijding van klimaatverandering werd in 2015 in Parijs aangenomen tijdens de 21e Conferentie van de Partijen (COP 21) bij het UNFCCC. In het kader van de Overeenkomst van Parijs wordt ernaar gestreefd de stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde ruim onder de 2 C te houden, en wordt getracht de stijging tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau te beperken. Om dit doel te verwezenlijken, willen de partijen dat de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen zijn piek zo snel mogelijk bereikt en in de tweede helft van deze eeuw tot nul wordt teruggebracht. Mitigatie (bijv. het vergroten van het gebruik van hernieuwbare energie) en adaptatie (bijv. waterbehoud, vruchtwisseling, bescherming tegen overstromingen en bewustmaking) worden erkend als mondiale uitdagingen, samen met het belang van het aanpakken van "verlies en schade" in verband met de negatieve gevolgen van klimaatverandering. De Overeenkomst van Parijs werd op 5 oktober 2016 formeel door de EU geratificeerd en trad op 4 november 2016 in werking.

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN

A. De klimaatdoelstellingen en het beleidskader van de EU

Met haar klimaat- en energiekader voor 2030, dat in 2014, vóór de Overeenkomst van Parijs, werd ingevoerd, heeft de EU zich ertoe verbonden om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 40 % te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990, onder meer door de energie-efficiëntie te verbeteren en het aandeel van hernieuwbare energiebronnen te vergroten. Het beleidskader voor 2030 is een vervolg op de "20-20-20-doelstellingen" die de EU-leiders in 2007 zijn overeengekomen voor 2020: verlaging van de uitstoot van broeikasgassen met 20 %, verhoging van het aandeel duurzame energie in het eindverbruik met 20 % en vermindering van het totale primaire energieverbruik in de EU met 20 % (ten opzichte van het niveau van 1990). Deze streefcijfers zijn omgezet in bindende wetgevingsmaatregelen, die vervolgens ook gekoppeld zijn aan de streefcijfers van de EU in het kader van het Kyotoprotocol.

De EU-richtlijn inzake het emissiehandelssysteem (Richtlijn 2003/87/EG) bracht de eerste en de nog altijd grootste internationale koolstofmarkt **tot stand** en is een cruciaal EU-beleidsinstrument in de strijd tegen klimaatverandering. Het emissiehandelssysteem, dat in 2005 werd vastgesteld, is gebaseerd op het beginsel van handel onder een absoluut emissieplafond ("cap and trade"). Hierbij wordt een plafond ("cap") vastgelegd voor de totale uitstoot van broeikasgassen, die afkomstig zijn van de ongeveer 10 000 installaties (fabrieken, elektriciteitscentrales enz.) die onder het systeem vallen. Elke installatie koopt of ontvangt "emissierechten" die door de lidstaten worden geveild. Deze kredieten — die elk overeenkomen met één ton CO_2 — kunnen, indien zij niet worden gebruikt, worden verhandeld met andere installaties. Het totale aantal rechten wordt geleidelijk verlaagd. Er zijn twee EU-fondsen specifiek voor klimaatactie ingesteld: een moderniseringsfonds ter verbetering van de energie-efficiëntie en een innovatiefonds ter ondersteuning van

innovatieve energietechnologieën. Daarnaast hebben Zwitserland en de EU besloten hun emissiehandelssystemen aan elkaar te koppelen.

Voor de uitstoot van sectoren die niet onder het ETS vallen, waaronder de wegvervoers-, afval-, landbouw- en bouwsector, gelden in elke lidstaat bindende jaarlijkse reductiedoelstellingen voor broeikasgassen, die zijn vastgelegd in de verordening inzake de verdeling van de inspanningen (Verordening (EU) 2018/842). Het Parlement en de Raad zijn streefcijfers voor 2021-2030 overeengekomen om de doelstelling van de EU te helpen verwezenlijken om de uitstoot van broeikasgassen in die sectoren ten opzichte van 2005 met 30 % te verlagen en bij te dragen tot de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs. Voorts vereist de verordening inzake landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw (Verordening (EU) 2018/841) dat elke lidstaat ervoor zorgt dat de emissies als gevolg van landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw de verwijderingen niet overtreffen. Dit houdt dus in dat bebost land, bouwland en grasland duurzaam moeten worden beheerd opdat ze zoveel mogelijk broeikasgassen uit de atmosfeer kunnen opnemen: ten minste de hoeveelheid die in de desbetreffende sector wordt uitgestoten (de zogenaamde "geen debet"-regel). Zo wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het tegengaan van klimaatverandering.

De richtlijn inzake hernieuwbare energiebronnen (Richtlijn (EU) 2018/2001) had tot doel ervoor te zorgen dat hernieuwbare energie, waaronder zonne-, wind-, water- en biomassa-energie, uiterlijk in 2030 een aanvankelijk streefcijfer van ten minste 32 % van het totale energieverbruik in de EU zou uitmaken wat betreft de opwekking van elektriciteit, vervoer, verwarming en koeling. Elke lidstaat moet een nationaal actieplan op het gebied van hernieuwbare energie vaststellen, dat onder meer doelstellingen per sector omvat.

In 2018 werd bij de herziening van de richtlijn betreffende energie-efficiëntie (Richtlijn (EU) 2018/2002) een streefcijfer voor energie-efficiëntie vastgesteld van 32,5 %, dat de EU uiterlijk in 2030 moet halen (berekend aan de hand van het referentiescenario van 2007), alsook een clausule voor opwaartse herziening vóór eind 2023. Daarnaast omvat de toen herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen (Richtlijn (EU) 2018/844) maatregelen die de renovatie van gebouwen moeten versnellen en de verschuiving naar efficiëntere energiestelsels moet bespoedigen. Dit kader is inmiddels vervangen door ambitieuzere doelstellingen.

Met de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie (Verordening (EU) 2018/1999) wordt een transparant governanceproces ingevoerd om de vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU op het gebied van energie en klimaatactie te volgen, met inbegrip van monitoring- en rapportageregels. De lidstaten moesten bovendien geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen voor 2021-2030 vaststellen. Het governanceproces biedt tevens de mogelijkheid om de plannen om het jaar bij te werken om gebruik te maken van de opgedane ervaring en voor het einde van de periode nieuwe kansen te benutten.

De richtlijn inzake de geologische opslag van kooldioxide (Richtlijn 2009/31/EG) heeft een wettelijk kader gecreëerd voor technologieën voor koolstofafvang en -opslag, waarbij CO_2 van atmosferische emissies (als gevolg van industriële processen) wordt gescheiden, gecomprimeerd en afgevoerd naar een locatie waar het kan worden

opgeslagen. Volgens de IPCC zou de afvang en opslag van CO_2 80 tot 90 % van de CO_2-uitstoot van elektriciteitscentrales die fossiele brandstoffen gebruiken, kunnen verwijderen. De uitvoering van de geplande demonstratieprojecten in Europa is echter moeilijker gebleken dan aanvankelijk werd verwacht. De hoge kosten vormen daarbij een van de voornaamste belemmeringen.

De verordening tot vaststelling van CO_2-emissienormen voor nieuwe personenauto's in de EU (Verordening (EU) 2019/631) stelde grenswaarden vast waaraan die voertuigen vanaf 2021 moesten voldoen, met een streefcijfer voor het gehele EU-wagenpark van 95 g CO_2/km. De richtlijn betreffende brandstofkwaliteit (Richtlijn (EU) 2015/1513) beoogde de broeikasgasintensiteit van brandstoffen uiterlijk in 2020 met 6 % terug te dringen. Dit moest onder meer worden bereikt door het gebruik van biobrandstoffen, die ook aan bepaalde duurzaamheidscriteria moesten voldoen.

De verordening betreffende de monitoring, de rapportage en de verificatie van CO_2-emissies door maritiem vervoer (Verordening (EU) 2015/757) verplichtte grote schepen om de geverifieerde CO_2-emissies die op weg naar en uit EU-havens, alsook in deze havens, worden uitgestoten, te monitoren en jaarlijks samen met andere relevante informatie te rapporteren.

In de jaren tachtig is een verbod op chloorfluorkoolwaterstoffen ingevoerd om de aantasting van de ozonlaag een halt toe te roepen. Tegenwoordig worden in plaats daarvan gefluoreerde gassen (F-gassen) gebruikt voor een reeks industriële toepassingen zoals airconditioning en koeling, die de ozonlaag niet aantasten. Deze gassen hebben echter mogelijk een aardopwarmingsvermogen dat 25 000 maal groter is dan dat van CO_2. De verordening betreffende gefluoreerde broeikasgassen (Verordening (EU) nr. 517/2014) beoogde het gebruik van die gassen aan banden te leggen en het gebruik ervan in nieuwe airconditioningsapparatuur en koelkasten tegen 2022-2025 te verbieden en zo aan te sporen tot een wereldwijde geleidelijke afschaffing.

B. De Europese Green Deal en "Fit for 55"

In 2019 presenteerde de Commissie de Europese Green Deal, een ambitieus pakket van maatregelen die de EU moeten helpen uiterlijk in 2050 koolstofneutraal te zijn. De maatregelen, die vergezeld gingen van een routekaart met kernacties voor de uitvoering van de Europese Green Deal, variëren van ambitieuze emissiereducties en investeringen in grensverleggende onderzoeken en innovaties tot het behoud van het natuurlijk milieu van Europa. De Europese Green Deal, ondersteund door investeringen in groene technologieën, duurzame oplossingen en nieuwe bedrijven, had ook tot doel om als nieuwe EU-groeistrategie te fungeren om de EU om te vormen tot een duurzame en concurrerende economie. De betrokkenheid en toewijding van het publiek en alle belanghebbenden waren cruciaal voor het succes ervan.

Een van de belangrijkste maatregelen die in het kader van de Europese Green Deal zijn genomen, is de Europese klimaatwet (Verordening (EU) 2021/1119), die ervoor moet zorgen dat de EU in 2050 klimaatneutraal is. Met name werd in de wet het streefdoel voor 2030 voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen verhoogd tot 55 % ten opzichte van het niveau van 1990. Andere kernacties die zijn vastgesteld, zijn het Fonds voor een rechtvaardige transitie en de herziene

richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur. De Commissie heeft ook mededelingen gepubliceerd over: het "Sustainable Europe Investment Plan"; het Europees klimaatpact; een EU-strategie voor een geïntegreerd energiesysteem en een waterstofstrategie voor een klimaatneutraal Europa; en een nieuwe EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering.

In 2021 kwam de Commissie met een pakket wetgevingsvoorstellen getiteld "Fit for 55". Dit pakket, dat bestaat uit nieuwe wetten en wijzigingen van bestaande wetgeving, moet ervoor zorgen dat de EU haar doelstelling haalt om de broeikasgasemissies tegen 2030 met 55 % te verminderen en de transformatie te realiseren die nodig is in de economie, samenleving en industrie om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken.

C. Recente ontwikkelingen op het gebied van wetgeving

In december 2022 bereikten het Parlement en de Raad een akkoord over ambitieuzere maatregelen om het ETS te hervormen: een emissiereductiedoelstelling van 62 % tegen 2030 ten opzichte van het niveau van 2005. Het "Fit for 55"-pakket versterkte ook de moderniserings- en innovatiefondsen en introduceerde het nieuwe mechanisme voor koolstofcorrectie aan de grens (CBAM) om koolstoflekkage tegen te gaan — het risico dat de productie in sectoren die onder het ETS vallen, naar buiten de EU wordt verplaatst vanwege de kosten van deelname aan het ETS.

In 2023 werd het ETS uitgebreid tot maritieme vervoersactiviteiten en werden eisen vastgesteld voor schonere brandstoffen voor de luchtvaart en de zeevaart. De verordening betreffende het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen in het zeevervoer (Verordening (EU) 2023/1805) moet ervoor zorgen dat de uitstoot van de scheepvaart in 2035 20 % en in 2050 80 % lager is. Daarnaast moet vanaf 2030 ten minste 2 % van de scheepsbrandstoffen in de EU afkomstig zijn van hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong. Voor de luchtvaart moest in 2025 2 % van de brandstof duurzaam zijn (6 % in 2030 en 70 % in 2050). Vanaf 2030 moet ook 1,2 % van de brandstof synthetische brandstof zijn. Dit percentage zal uiteindelijk stijgen tot 35 % in 2050.

Ook luchtvaartemissies vallen onder het ETS (Richtlijn (EU) 2023/958 wat betreft de bijdrage van de luchtvaart aan de emissiereductiedoelstelling van de Unie) De huidige vrijstelling van het ETS voor intercontinentale vluchten is echter verlengd tot begin 2027. De eerste fase van de regeling voor koolstofcompensatie en -reductie voor de internationale luchtvaart van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) is begin 2024 van start gegaan.

De gewijzigde verordening inzake de verdeling van de inspanningen (Verordening (EU) 2023/857) voorziet in een collectieve emissiereductie van 40 % door alle relevante sectoren tegen 2030 ten opzichte van de niveaus van 2005, met een herzien streefcijfer voor elke lidstaat. Om de lidstaten te ondersteunen bij hun inspanningen om de uitstoot van gebouwen, wegvervoer en bepaalde industriële sectoren terug te dringen, is een nieuw, afzonderlijk emissiehandelssysteem – ETS2 (beschreven in Richtlijn (EU) 2023/959) – in het leven geroepen, dat in 2027 van start moet gaan. ETS2 ging gepaard met een nieuw Sociaal Klimaatfonds om de eventuele kosten voor de meest getroffen kwetsbare groepen te beperken.

Bovendien wordt in de gewijzigde verordening inzake landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw (Verordening (EU) 2023/839) een nieuwe doelstelling voor 2030 vastgesteld om het aantal koolstofputten in de EU met 15 % te verhogen.

Bij de herziening van de richtlijn betreffende energie-efficiëntie (Richtlijn (EU) 2023/1791) is een ambitieus streefcijfer van de EU vastgesteld voor energie-efficiëntie: een verlaging van het eindverbruik van energie met 11,7 % vóór eind 2030, ten opzichte van 2020. In de bijgewerkte richtlijn hernieuwbare energie (Richtlijn (EU) 2023/2413) is het algemene streefcijfer voor het aandeel van hernieuwbare energie in de energiemix van de EU verhoogd tot 42,5 % om de toepassing ervan te versnellen. Met de herziening van de richtlijn energieprestatie van gebouwen wordt het bestaande regelgevingskader bijgewerkt en wordt de lidstaten de flexibiliteit geboden die ze nodig hebben om rekening te houden met de uiteenlopende gebouwenbestanden in Europa. De herziene richtlijn omvat nieuwe, ambitieuze doelstellingen: alle nieuwe gebouwen moeten uiterlijk in 2030 emissievrij zijn en nieuwe gebouwen waarin overheidsinstanties zijn gehuisvest of die eigendom van overheidsinstanties zijn, moeten vanaf 2028 emissievrij zijn. De lidstaten stellen elk een eigen, nationaal traject vast voor de vermindering van het gemiddelde primaire energieverbruik van voor bewoning bestemde gebouwen met 16 % vóór eind 2030 en met 20 à 22 % voor eind 2035.

Methaan draagt, op CO_2 na, het meest bij aan de klimaatverandering. Het terugdringen van de methaanuitstoot is daarom van essentieel belang om de klimaatdoelstellingen van de EU voor 2030 en de doelstelling van een klimaatneutrale EU in 2050 te verwezenlijken. De verordening inzake de vermindering van methaanemissies in de energiesector (Verordening (EU) 2024/1787) verplicht de gas-, olie- en kolenindustrie ertoe hun methaanemissies naar behoren te meten, te monitoren, te rapporteren en te verifiëren en maatregelen te nemen om deze te verminderen.

Met als doel om tegen 2030 een equivalent van 40 miljoen ton CO_2-uitstoot te besparen, zal de herziene F-gasverordening (Verordening (EU) 2024/573) vanaf 2050 een volledig verbod op fluorkoolwaterstoffen invoeren, nadat de beschikbaarheid ervan in 2025 al drastisch is beperkt. Daarnaast worden bij de verordening betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken (Verordening (EU) 2024/590) strengere en vereenvoudigde maatregelen ingevoerd om het resterende gebruik van dergelijke stoffen binnen de EU uit te bannen.

In 2022 keurde de Commissie een voorstel voor een vrijwillig EU-certificeringskader voor koolstofverwijderingen goed. De daaruit voortvloeiende Verordening (EU) 2024/3012 voorziet onder meer in een certificeringskader voor permanente koolstofverwijdering, koolstoflandbeheer en koolstofopslag in producten. De verordening heeft bovendien tot doel investeringen in innovatieve technologieën voor koolstofverwijdering en duurzame oplossingen op het gebied van koolstoflandbeheer te vergemakkelijken en greenwashing aan te pakken.

In april 2023 hebben het Parlement en de Raad een verordening inzake CO_2-emissienormen voor nieuwe personenauto's en bestelwagens (Verordening (EU) 2023/851) aangenomen. Hierin wordt een voor het gehele EU-wagenpark geldende emissiereductiedoelstelling van 55 % voor nieuwe auto's en 50 % voor nieuwe bestelwagens tegen 2030 vastgesteld. Zij voerden eveneens een CO_2-

emissiereductiedoelstelling van 30 % in voor nieuwe vrachtwagens, met een tussentijdse doelstelling van 15 % voor 2025. In april 2024 hebben het Parlement en de Raad nieuwe regels om de uitstoot terug te dringen van personenauto's, bestelwagens, bussen, vrachtwagens en aanhangwagens vastgesteld. Op 1 april 2025 heeft de Commissie een gerichte wijziging van de verordening uit 2023 tot vaststelling van CO_2-emissienormen voor nieuwe auto's en bestelwagens voorgesteld om autofabrikanten meer flexibiliteit te bieden om te voldoen aan de CO_2-doelstellingen voor 2025, 2026 en 2027.

In februari 2025 presenteerde de Commissie de Clean Industrial Deal die klimaat en concurrentievermogen samenbrengt in een overkoepelende groeistrategie. Daarnaast werd een nieuw pakket voorstellen ingediend om de EU-regels te vereenvoudigen, het concurrentievermogen te stimuleren en extra investeringscapaciteit te ontsluiten.

In juli 2025 kwam de Commissie met een voorstel tot wijziging van de Europese klimaatwet tot vaststelling van een klimaatdoelstelling van de EU voor 2040, als tussenstap in de verwezenlijking van de doelstellingen voor klimaatneutraliteit in 2050. Hierin werd voorgesteld de netto-uitstoot van broeikasgassen in de EU uiterlijk in 2040 met 90 % te verlagen ten opzichte van het niveau van 1990. Na onderhandelingen heeft de Raad op 5 november 2025 overeenstemming bereikt over een kerndoel van 90 %, dat bestaat uit een vermindering van de nettobroeikasgasemissies in de EU met 85 % en de mogelijkheid om hoogwaardige internationale koolstofcredits te gebruiken voor maximaal 5 % van de netto-emissies in de EU. De wijziging van de Europese klimaatwet, waarbij de tussentijdse klimaatdoelstelling van de EU voor 2040 is vastgesteld, is in april 2026 in werking getreden.

DE ROL VAN HET EUROPEES PARLEMENT

In het kader van de interinstitutionele onderhandelingen met de Raad over het klimaatbeleid pleit het Parlement als medewetgever van oudsher voor ambitieuze EU-maatregelen.

Met het oog op de Overeenkomst van Parijs tijdens de COP21, riep het Parlement in zijn resolutie van 2015 getiteld "Op weg naar een nieuwe internationale klimaatovereenkomst in Parijs", op tot een ambitieuze, wereldwijde en juridisch bindende overeenkomst die de temperatuurstijging tot minder dan 2°C beperkt. Ook wees het nogmaals op de dringende noodzaak "de emissies van het internationale lucht- en zeevervoer op adequate wijze te reguleren".

Tijdens een historische stemming in oktober 2016 verleende het Parlement zijn instemming aan de ratificatie van de Overeenkomst van Parijs door de EU, wat de weg heeft vrijgemaakt voor de inwerkingtreding van de overeenkomst.

Met het oog op de COP 24 in december 2018 drong het Parlement in zijn resolutie van 25 oktober 2018 aan op de verhoging van de reductiedoelstelling van de EU voor broeikasgassen van 55 % voor 2030. Het Parlement stelde bovendien dat de ingrijpende en hoogstwaarschijnlijk onomkeerbare gevolgen van een stijging van de wereldwijde temperatuur met 2°C wellicht zouden kunnen worden vermeden als de ambitieuzere doelstelling in het kader van de Overeenkomst van Parijs van 1,5°C zou worden nagestreefd. Dit houdt in dat de nog altijd stijgende wereldwijde uitstoot van broeikasgassen uiterlijk in 2050 tot nul moet worden teruggedrongen. Het Parlement

heeft de Commissie daarom verzocht met een langetermijnstrategie te komen om de uitstoot van broeikasgassen volledig uit te bannen tegen 2050. De Commissie heeft dit verzoek in 2019 tot een van de doelstellingen van de Europese Green Deal gemaakt.

In 2018 nam het Parlement een resolutie over klimaatdiplomatie in de EU aan, waarin wordt beklemtoond dat de EU de verantwoordelijkheid heeft om een voortrekker te zijn op het gebied van zowel klimaatactie als conflictpreventie. In de resolutie wordt tevens aangedrongen op de versterking van de diplomatieke capaciteiten van de EU om klimaatactie wereldwijd aan te moedigen, de tenuitvoerlegging van de Overeenkomst van Parijs te ondersteunen en conflicten in verband met klimaatverandering te voorkomen.

In 2019 kondigde het Parlement een klimaatnoodtoestand af en riep het alle lidstaten op zich in te spannen om de uitstoot van broeikasgassen uiterlijk in 2050 tot nul terug te brengen. Het Parlement drong er bij de Commissie ook op aan ervoor te zorgen dat alle relevante wetgevings- en begrotingsvoorstellen volledig in overeenstemming zijn met de doelstelling om de opwarming van de aarde tot minder dan 1,5 C te beperken.

In 2020 stelde het Parlement zijn onderhandelingsmandaat met betrekking tot de Europese klimaatwet vast, waarin wordt gevraagd om de emissiereductiedoelstelling voor 2030 te verhogen tot 60 %. Hoewel het door de Commissie voorgestelde streefcijfer van 55 % werd bevestigd in het interinstitutioneel akkoord dat op 21 april 2021 tussen het Parlement en de Raad werd bereikt, is het Parlement erin geslaagd de rol en de bijdrage van koolstofverwijdering te vergroten, wat het streefcijfer tot 57 % zou kunnen opvoeren. Voorts is de Commissie, in overeenstemming met het mandaat van het Parlement, gevraagd uiterlijk zes maanden na de eerste wereldwijde inventarisatie in het kader van de Overeenkomst van Parijs een streefdoel voor 2040 voor te stellen, rekening houdend met de geraamde indicatieve begroting van de EU voor broeikasgassen. Ten slotte is op voorstel van het Parlement, met het oog op het belang van onafhankelijk wetenschappelijk advies, de Europese Wetenschappelijke Adviesraad inzake klimaatverandering ingesteld om te beoordelen of het beleid consistent is en om op de voortgang toe te zien. In een verslag van juni 2023 over klimaatdoelstellingen en begrotingen voor broeikasgassen voorzag de Europese Wetenschappelijke Adviesraad inzake klimaatverandering de EU-instellingen van een wetenschappelijk onderbouwde raming van een klimaatdoelstelling voor 2040 en van een EU-broeikasgasemissies "budget" (cumulatieve emissies die niet mogen worden overschreden) voor de periode 2030-2050. Volgens dit verslag moet de EU streven naar een verlaging van de netto-uitstoot met 90-95 % in 2040 ten opzichte van het niveau van 1990.

In september 2022 nam het Parlement een resolutie aan over de gevolgen van droogte, branden en andere extreme weersverschijnselen. Het Parlement sprak zich daarin uit voor een verdere opvoering van de inspanningen van EU ter bestrijding van de klimaatverandering.

In zijn resolutie uit 2023 over de COP28 in Dubai pleitte het Parlement voor meer bijdragen uit de klimaatfondsen en de uitbanning van alle subsidies voor fossiele brandstoffen voor het einde van 2025, alsmede voor het verdrievoudigen van het gebruik van hernieuwbare energie en het verdubbelen van de energie-efficiëntie, uiterlijk in 2030. In de resolutie werd het verband erkend tussen het verlies aan

biodiversiteit en de klimaatverandering, en werd het belang van het herstel van de natuur onderstreept.

In zijn resolutie uit 2024 over de COP29 in Bakoe riep het Parlement alle landen op om overeenstemming te bereiken over een nieuwe collectieve gekwantificeerde doelstelling inzake klimaatfinanciering voor de periode na 2025. In de resolutie werden de landen ook aangemoedigd om alle directe en indirecte subsidies voor fossiele brandstoffen af te bouwen en de vrijgemaakte middelen te herbestemmen voor klimaatactie.

In zijn resolutie uit 2025 over de COP30 in Belém (Brazilië), benadrukte het Parlement dat de EU een leidende rol moet blijven spelen in internationale klimaatonderhandelingen en dat alle sectoren moeten meehelpen de uitstoot te verminderen en klimaatneutraliteit te bereiken. Het benadrukte voorts dat de EU ambitieuze doelstellingen voor haar klimaatbeleid moet blijven vaststellen, in overeenstemming met de overeengekomen EU- en internationale doelstellingen, en prioriteit moet geven aan kosteneffectiviteit, het concurrentievermogen van de Europese economie, sociale inclusie en een hoog niveau van milieubescherming. De leden van het Parlement willen dat alle landen een billijke bijdrage leveren aan het verstrekken van adequate klimaatfinanciering, het aanpakken van schuldencrises in veel klimaatkwetsbare landen en het vereenvoudigen van de procedures voor klimaatfinanciering voor ontwikkelingslanden.

In de resolutie wordt herhaald dat de EU dringend een einde moet maken aan haar afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, de subsidies voor fossiele brandstoffen geleidelijk moet afbouwen en haar energietransitie moet versnellen. Het Parlement roept de internationale gemeenschap ook op meer aandacht te besteden aan de gevolgen van conflicten voor het klimaat.

Deze infopagina is opgesteld door de beleidsondersteunende afdeling Transformatie, Innovatie en Gezondheid van het Europees Parlement. Meer informatie over dit onderwerp is te vinden op de website van de Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid.

Kristi Polluveer
05/2026